

**До разової спеціалізованої вченої ради ДФ 2023-14
Національного юридичного університету
імені Ярослава Мудрого
(61024, м. Харків, вул. Пушкінська, 77)**

РЕЦЕНЗІЯ

на дисертацію Лимарь Ірини Володимирівни, підготовлену на тему
«Судовий контроль за виконавчим провадженням у цивільному процесі» та
подану на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю «Право»
(Харків, 2023 рік)

1. Актуальність теми дисертаційної роботи. Законодавство про виконавче провадження зазнало серйозних змін за останні десятиліття. Сучасні доктринальні підходи до питань, пов'язаних із виконанням судових рішень, як обов'язкового компоненту судових процедур, передбачають ефективний судовий контроль за їх виконанням, а також рішеннями інших органів та посадових осіб. Наявність судового контролю покликана унеможливити порушення під час реалізації виконавчих процедур, запобігти порушенням прав і інтересів сторін виконавчого провадження, а також інших заінтересованих суб'єктів.

Судовий контроль у виконавчому провадженні, маючи свої специфічні ознаки, ґрунтується на європейських стандартах цивільного судочинства, а також його конституційних та галузевих принципах. Йому притаманні принципи диспозитивності, змагальності, гласності тощо.

Виконання державними та приватними виконавцями рішень, серед яких перше місце посідають судові рішення, не виключає виникнення спірних та конфліктних ситуацій між виконавцями та іншими учасниками виконавчого провадження, передусім із сторонами. Як свідчить судова практика, коло спірних питань у виконавчих процедурах може бути достатньо великим та охоплювати широкий діапазон питань, починаючи від відкриття виконавчого провадження та до його закінчення і поновлення.

Судова практика і проблеми правозастосування ставлять перед науковцями значний обсяг питань, які потребують ґрунтовного наукового аналізу, висновків та пропозицій. В цьому ключі дисертаційне дослідження Лимарь І.В. має на меті саме новелізацію наукових підходів до дослідження такого роду питань, актуалізацію висновків та певні пропозиції. В цьому контексті автором визначено співвідношення ролі суду, органів та осіб примусового виконання, учасників виконавчого провадження на стадії примусового виконання судових рішень; обґрунтовано необхідність подальшого реформування законодавчої бази у сфері регулювання примусового виконання судових рішень у цивільному судочинстві, розробки та запровадження у практичну діяльність нових важелів примусового виконання судових рішень, зокрема, судового контролю за станом виконання судових рішень у цивільних справах, спрямованого на недопущення та

усунення порушення прав учасників виконавчого провадження та безпосередній судовий контроль за діями та бездіяльністю боржника; зроблено висновок, що подальше реформування галузі примусового виконання рішень має бути орієнтовано на підвищення ролі суду у виконавчому провадженні шляхом надання суду, який ухвалив таке рішення, права самостійно визначати у виконавчому листі спосіб, порядок і строки виконання рішення, контролювати процес його виконання, завершуючи тим самим захист і поновлення порушених (оспорюваних) прав осіб тощо.

Можна погодитись з тим, що автор пропонує підвищити дискреційні повноваження суду під час реалізації ним контрольних функцій, маючи на меті передусім ефективне та своєчасне виконання рішень.

Висновки та пропозиції, підготовлені автором дисертаційного дослідження, мають раціональне підґрунтя та наукову цінність, вони ґрунтуються на всебічному аналізі відповідних проблем судового контролю за виконанням судових рішень, їх можна використовувати як сьогодні, так і на прогнозовану перспективу.

2. Обґрунтованість наукових положень, висновків і рекомендацій.

Дисертантом проведено комплексне, всеосяжне дослідження питань судового контролю за виконанням судових рішень. Дослідженні питання судових компетенцій, суб'єктного складу учасників судових справ, класифікації суб'єктів спору в таких справах, ґрунтовно проаналізовано сучасну судову практику. В роботі використані сучасні доктринальні підходи до кола процесуальних проблем, пов'язаних з питаннями виконавчого провадження та судового контролю.

Структура роботи є чіткою та послідовною, автор проаналізував проблеми судового контролю за виконанням судових рішень в цивільних справах в аспекті реалізації права на судовий захист, права на справедливий суд, на ефективність способів захисту, що застосовуються судом.

Висновки, рекомендації та пропозиції автора є в належній мірі обґрунтованими, належними та достовірними. Автор продемонстрував знання і розуміння постулатів науки цивільного процесуального права, поєднавши усталені підходи в науковій методології досліджень із сучасною переоцінкою цивільно-процесуальних механізмів, спрямованою на підвищення ролі суду в державі та суспільстві в розрізі захисту судом інтересів учасників виконавчого провадження.

Внутрішня логіка дисертаційного дослідження, в якій спочатку розглядаються питання теоретико-методологічного дослідження виконавчого провадження, потім об'єкти судового контролю та суб'єкти реалізації права на оскарження до суду рішень, дій або бездіяльності органів та осіб, наділених повноваженнями примусового виконання судових рішень, а заключно особливості процесуальних форм здійснення розгляду судом скарг на рішення, дії або бездіяльність органів та осіб, наділених повноваженнями примусового виконання судових рішень, дозволила автору послідовно і чітко дійти до висновків, що мають новизну та наукову цінність.

3. Достовірність і новизна наукових положень, висновків і рекомендацій. Одержані автором результати дослідження характеризуються високим рівнем наукової новизни і є достовірними. Результати ґрунтуються на широкому колі дослідженої судової практики та використанні сучасних наукових джерел. В доданих до дослідження матеріалах є Акт Комітету з питань правової політики Верховної Ради України про впровадження результатів дисертаційного дослідження Лимарь І.В. у законотворчу діяльність. Автором охарактеризовано ключові складові правової категорії судового контролю за виконанням судових рішень у цивільному процесі, його змісту та правової природи; визначено співвідношення ролі суду, органів та осіб примусового виконання у виконавчому провадженні; розкрито зміст та класифіковано контрольні повноваження органів судової влади за виконавчим провадженням у цивільному процесі; диференційовано види та форми судового контролю на стадії примусового виконання судових рішень з урахуванням правил судової юрисдикції та оновлених на законодавчому рівні процедур їх примусового виконання; акцентовано увагу на важливості законодавчого врегулювання правового статусу осіб, які хоча і не є учасниками чи сторонами виконавчого провадження, проте права яких порушені рішеннями чи діями виконавця або іншої посадової особи органу ДВС; визначено особливості процедури розгляду судом скарг на рішення, дії або бездіяльність органів та осіб, наділених повноваженнями примусового виконання судових рішень, а також недоліки у врегулюванні процесуальних питань порядку розгляду такої скарги судовими органами.

Висновки автора мають характер наукової новизни та можуть бути використані в науковому обігу, на рівні судової практики та законотворчої діяльності.

4. Наукова і практична цінність одержаних результатів. Висновки, до яких дійшов автор, можуть бути використані в різних напрямках. Вони можуть бути взяті за основу під час законодавчої роботи, спрямованої на удосконалення питань судового контролю у виконавчому провадженні, що потребує змін у Закон України «Про виконавче провадження», Цивільний процесуальний кодекс України, інші нормативно-правові акти. Їх може бути використано на рівні судової практики, особливо у діяльності Верховного Суду з метою формулювання відповідних правових позицій та спрямування судової практики у належному руслі. Вони можуть бути використані в науковому обігу, створюючи базу для подальших наукових досліджень, а також в навчально-методичній літературі та підручниках.

5. Повнота викладення положень дисертації в опублікованих працях. За результатами дослідження автором опубліковано 10 наукових праць, з яких 3 статті у фахових наукових виданнях України та 2 статті в іноземних виданнях, опубліковано 5 тез доповідей на науково-практичних конференціях. Таким чином, результати дослідження пройшли належну

апробацію згідно з вимогами чинних нормативно-правових актів.

6. Дискусійні положення та зауваження. Незважаючи на наукову цінність дисертаційного дослідження, робота дисертанта має певні зауваження.

1. В контексті дисертаційного дослідження було доцільно провести науковий аналіз питань, пов'язаних із судовим контролем за виконавчим провадженням в разі здійснення зведеного виконавчого провадження. Законодавство не враховує відповідних нюансів в разі оскарження рішень, дій та бездіяльності виконавців при наявності зведених виконавчих проваджень. Такого роду питання в даний час вирішуються на рівні судової практики та правових позицій Верховного Суду. Вони потребують належного правового аналізу, висновків та пропозицій.

2. Також напрям дисертаційного дослідження міг би торкнутись питань, пов'язаних із банкрутними процедурами стосовно сторін у виконавчому провадженні, що мають безпосередній вплив на питання судового контролю з врахуванням положень Кодексу України з процедур банкрутства. З цього приводу існує судова практика і позиція Верховного Суду, яка могла бути досліджена в рамках наданого дисертаційного дослідження.

В той же час зазначені зауваження не зменшують наукової цінності наданого дисертаційного дослідження. Дисертантом проведена фундаментальна робота з досліджень дуже широкого кола питань, запропоновані висновки, що мають науково-практичну цінність та можуть бути запроваджені у життя.

Таким чином, наукова праця Лимарь Ірини Володимирівни «Судовий контроль за виконавчим провадженням у цивільному процесі» за змістом відповідає спеціальності 081 «Право», вимогам пунктів 6-8 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 40, а її автор заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії в галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право».

Рецензент

кандидат юридичних наук, доцент
кафедри цивільної юстиції та адвокатури
Національного юридичного університету
імені Ярослава Мудрого
Д.М.Сибільов

Підпис *Сибільова Д.М.*
Засвідчую
Нач.ВК *Сибільова Д.М.*
31 70 2023 р.